บทที่ 2
ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวคิด

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้จัดการสาขาธนาคารพาณิชย์ ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อรูปแบบการกำกับดูแลแนวใหม่ของธนาคารแห่งประเทศไทยในการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต ได้ใช้ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. **ความเสี่ยง** คือ โอกาสที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่คาดคิดไว้ หรือไม่ได้คาดคิดไว้ก็ตาม มีผลกระทบในทางลบต่อเงินกองทุนหรือผลกำไรของสถาบันการเงิน โดยทั่วไปแล้ว ความเสี่ยงจะสามารถป้องกันได้เมื่อผู้บริหารมีความเข้าใจ สามารถทำการวัดและควบคุม และมีความพร้อมที่จะรองรับความเสี่ยงนั้น

2. **ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk)** คือ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้ล้มเหลวในการปฏิบัติตามสัญญาที่ได้ทำหรือตกลงไว้กับสถาบันการเงิน สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกกรณีที่ผลสำเร็จของกิจกรรมขึ้นอยู่กับคู่สัญญา ผู้ออกตราสาร หรือผู้กู้ยืม ความเสี่ยงนี้เกิดขึ้นเมื่อสถาบันการเงินใช้เงินทุนไปในการให้กู้ยืมหรือลงทุน ทั้งรายการที่ปรากฏในงบดุลและนอกงบดุล ลักษณะการให้กู้ยืมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงประเภทนี้ ได้แก่ การให้กู้ยืมเป็นจำนวนสูงแก่ลูกหนี้รายใดรายหนึ่ง หรือแก่ลูกหนี้ในกลุ่มเดียวกัน การให้กู้ยืมแก่อุตสาหกรรมหรือภาคธุรกิจใดเป็นสัดส่วนสูง การให้กู้ยืมแก่กิจการในเครือหรือที่มีความเกี่ยวข้องกัน เป็นความเสี่ยงที่พบได้มากที่สุดในสถาบันการเงิน

3. **การบริหารความเสี่ยง** ควรประกอบด้วยการควบคุมดูแลของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการจะต้องรับรู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงที่มี ต้องกำหนดขั้นตอนที่จำเป็นในการระบุ วัด และควบคุมความเสี่ยงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะและความซับซ้อนของธุรกรรมในองค์กร รับผิดชอบต่อความเสี่ยงทั้งหมดที่เกิดขึ้นในองค์กร ขั้นตอนในการปฏิบัติสำหรับแต่ละรายการควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยละเอียด โดยมีระบบข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลาเพื่อรายงานให้แก่ฝ่ายบริหารทราบ และการควบคุมภายในที่สอดคล้องกับประเภทและลักษณะความเสี่ยงขององค์กร

การประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต (Assessment of Credit Risk)

1. วัตถุประสงค์ เพื่อให้มั่นใจว่าฝ่ายบริหารมีระบบการบริหารและควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิตที่เหมาะสมและเพียงพอ ผู้ตรวจสอบต้องพิจารณาว่าระบบที่ใช้วัดค่า ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน มีขอบเขตเหมาะสมและสอดคล้องกับและความซับซ้อนของธุรกรรม

2. ความหมายของความเสี่ยงด้านเครดิต คือ ความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อรายได้และเงินกองทุนของสถาบันการเงิน

3. ที่มาของความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงภายนอก เช่น สภาพเศรษฐกิจและการแข่งขัน และปัจจัยความเสี่ยงภายใน เช่น มาตรฐานและกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ การกระจุกตัวด้านเครดิต การขาดประสบการณ์ของพนักงาน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (MIS) ที่ไม่มีประสิทธิภาพ การประเมินคุณภาพสินเชื่อไม่เหมาะสม การแนะนำผลิตภัณฑ์ใหม่ การตัดสินใจของผู้บริหารอาวุโสโดยใช้ดุลพินิจ การให้สินเชื่อโดยไม่มีพื้นฐานอยู่บนมูลค่าที่แท้จริงของหลักประกัน การไม่คำนึงถึงวงจรธุรกิจ การขาดการสอบทานเครดิตที่ดี นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในอื่นๆ ได้แก่ การให้สินเชื่อมากเกินไป การไม่สามารถบังคับชำระหนี้ได้ตามสัญญา การเน้นการสร้างรายได้ การสร้างธุรกรรมกับตนเอง (Self - dealing) การขาดความเชี่ยวชาญทางเทคนิค และการขาดการกำกับดูแล

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต (Assessment Scopes of Credit Risk)

1. วัตถุประสงค์การตรวจสอบ (Examination Objective)

1. เพื่อระบุระดับและทิศทางของความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ตราสารอนุพันธ์ และรายการนอกงบดุล รวมทั้งความเสี่ยงด้านเครดิตโดยรวม

2. เพื่อพิจารณาคุณภาพการบริหารความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ตราสารอนุพันธ์ และรายการนอกงบดุล และระบุจุดบกพร่องที่ต้องการปรับปรุง

3. เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและบทบาทของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง

4. เพื่อพิจารณาว่านโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติการ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารมีความเพียงพอ

5. เพื่อประเมินการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ รวมทั้งนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานในการให้กู้ยืม และการบริหารเงิน

6. เพื่อพิจารณาแก้ไข เมื่อนโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือการควบคุมภายในเกิดปัญหา มีจุดบกพร่อง หรือเมื่อมีการฝ่าฝืนกฎระเบียบ ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย และกฎหมายต่าง ๆ

ขอบเขตการตรวจสอบ

ส่วนที่ 1 การประเมินระดับความเสี่ยง (Assess Level of Risk)

1. การบริหารเงินให้สินเชื่อ (Loan Portfolio Management) ประเมินว่านโยบายด้านสินเชื่อได้ให้แนวทางในการควบคุมปริมาณความเสี่ยงอย่างเพียงพอหรือไม่ พิจารณาการเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงทางด้านเครดิตอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เช่น สินเชื่อที่ได้รับการอนุมัติ และโครงสร้างของเงินให้สินเชื่อ การกำหนดประเภทลูกค้าที่สถาบันการเงินต้องการ การกำหนดประเภทหลักประกันที่ต้องการ และสัดส่วนของหลักประกันต่อสินเชื่อที่สถาบันการเงินต้องการ เกณฑ์การจำกัดปริมาณความเสี่ยง และการทบทวนนโยบายการตัดหนี้สูญ ความสอดคล้องกับกฎระเบียบ และนิยามของนโยบายการบัญชี และการตัดหนี้สูญทันต่อเวลา

2. กระบวนการพิจารณาสินเชื่อ (Underwriting) ทบทวนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินเชื่อในปัจจุบัน ประเมินการเปลี่ยนแปลงจากการตรวจสอบครั้งก่อน และผลกระทบต่อระดับความเสี่ยง โดยพิจารณาหลักการแบ่งขนาดของลูกหนี้ การจัดอันดับจากสถาบันภายนอก การจัดอันดับลูกหนี้ (Credit Scoring) ประวัติการชำระหนี้ อัตราส่วนแสดงความสามารถในการชำระหนี้ เช่น อัตราส่วนการผ่อนชำระต่อรายได้ (Debt Service Coverage) วิธีการคำนวณกระแสเงินสด อัตราส่วนหนี้สินต่อรายได้ (Debt to Income Ratio) ประเมินการวิเคราะห์คำขอสินเชื่อของสถาบันการเงินโดยพิจารณา วัตถุประสงค์ โครงสร้างสินเชื่อ ความสามารถในการชำระคืน

3. องค์ประกอบของพอร์ตสินเชื่อและปัจจัยเชิงกลยุทธ์ (Portfolio Composition and Strategic Factors) วิเคราะห์องค์ประกอบและการเปลี่ยนแปลงพอร์ตสินเชื่อรวมถึงรายการนอกงบดุล จากการตรวจสอบครั้งก่อน โดยพิจารณาจากอัตราการเติบโต หรือการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของเงินสินเชื่อในแต่ละประเภทธุรกิจ และผลกระทบที่มีจากความเสี่ยงด้านเครดิต สอบทานรายงานภาระผูกพันที่เป็นสินเชื่อที่อนุมัติแล้วแต่ยังไม่ได้เบิกใช้เพื่อประเมินผลกระทบต่อความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อที่อาจเกิดขึ้น ทบทวนและวิเคราะห์การจัดการและการประเมินความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ พิจารณาการเปลี่ยนแปลงวิธีการวัดระดับความเสี่ยง และสาเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น ทบทวนแผนกกลยุทธ์สำหรับเงินให้สินเชื่อ ประเมินว่าการนำแผนงานดังกล่าวมาใช้อาจกระทบระดับความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างไร โดยคำนึงถึง เป้าหมายการเติบโต และแหล่งที่คาดว่าจะ

ก่อให้เกิดสินเชื่อใหม่ เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายการปล่อยสินเชื่อ และตระหนักถึงความเสี่ยงที่สถาบันการเงินมีอยู่

4. คุณภาพของพอร์ตสินเชื่อและสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (Asset Quality and Allowance for Loan and Less Losses)

1. วิเคราะห์คุณภาพของพอร์ตสินเชื่อ วิเคราะห์ปริมาณและโครงสร้างของสินทรัพย์จัดชั้นตามเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และสินทรัพย์ที่จัดอันดับตามเกณฑ์ของสถาบันการเงินเอง วิเคราะห์อัตราส่วนต่างๆ ที่แสดงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ เช่น สินทรัพย์จัดชั้นต่อสินทรัพย์รวม เป็นต้น พิจารณาการเปลี่ยนแปลงการจัดชั้นสินทรัพย์ ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพสินทรัพย์ พิจารณาปริมาณสินเชื่อที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ รวมถึงประเมินแนวโน้มที่สินเชื่อดังกล่าวจะกลับเป็นสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

2. พิจารณาปริมาณสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญที่มี เพื่อรองรับการจัดชั้นทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

3. พิจารณามูลค่าและสภาพคล่องของหลักประกัน รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงมูลค่าอันเนื่องมาจากปัจจัยทางตลาดในอนาคต

5. การควบคุมภายใน (Internal Control)

1. ทบทวนรายงานการสอบทานสินเชื่อและรายงานการตรวจสอบสินเชื่อที่เกี่ยวข้อง หากมีแนวโน้มในทางไม่ดี ทั้งในด้านการวัดระดับความเสี่ยงและจุดอ่อนของการควบคุม ให้เขียนข้อสังเกตว่าจะก่อให้เกิดความเสี่ยงเพิ่มขึ้นอย่างไร

2. วิเคราะห์ระดับปริมาณ องค์ประกอบและแนวโน้มของรายงานการยกเว้น และพิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้จากการยกเว้นดังกล่าว

3. ประเมินว่าสถาบันการเงินปฏิบัติงานภายใต้กฎหมาย หลักเกณฑ์ และระเบียบปฏิบัติด้านสินเชื่อของสถาบันการเงินหรือไม่ รวมทั้งประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตที่เกี่ยวข้อง

6. ปัจจัยภายนอก (External Factors)

1. ทบทวนแนวโน้มของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ภูมิภาค (ปัจจัยทางจุลภาคและมหภาค) และประเมินผลกระทบของระดับความเสี่ยงของเงินให้สินเชื่อ

2. ประเมินผลการทดสอบ Stress Testing ของพอร์ตสินเชื่อ หรือประเภทธุรกิจ รวมทั้งทบทวนการทดสอบการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย มูลค่าหลักประกัน หรือการลดลงของกลไกราคา (อัตราดอกเบี้ย) เนื่องจากภาวะการแข่งขัน / หรือหลักเกณฑ์ของทางการ

3. ประเมินความเสี่ยงของสถาบันการเงินจากข้อกฎหมายที่อยู่ระหว่างการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ ประกาศของทางการ และการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีที่มีผลกระทบต่อเงินให้สินเชื่ออย่างมีนัยสำคัญ

4. พิจารณาความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลของ Model ที่สถาบันการเงินใช้ประเมินและบริหารความเสี่ยง

ส่วนที่ 2 การประเมินการจัดการความเสี่ยง (Assess Quality of Risk Management)

การบริหารเงินให้สินเชื่อ (Loan Portfolio Management)

การดูแลของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูง (Board and Senior Management Oversight)

1. ประเมินความรับผิดชอบของคณะกรรมการสถาบันการเงินในการอนุมัติ และทบทวนกลยุทธ์และนโยบายความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นประจำ โดยกลยุทธ์จะต้องสะท้อนความเสี่ยงที่สถาบันการเงินยอมรับได้ และระดับความสามารถในการทำกำไรที่สถาบันการเงินคาดว่าจะได้รับ

2.ประเมินความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงในการใช้กลยุทธ์ความเสี่ยงด้านเครดิตที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการของสถาบันการเงิน เพื่อพัฒนานโยบายและขั้นตอนในการกำหนด การวัด การติดตาม และการควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิต โดยนโยบายขั้นตอนดังกล่าวต้องครอบคลุมความเสี่ยงด้านเครดิตในทุก ๆ ธุรกรรมของสถาบันการเงิน ทั้งในระดับลูกหนี้แต่ละรายและพอร์ตสินเชื่อโดยรวม ซึ่งจะพิจารณาจาก นโยบายและขั้นตอนการทำงานมีการพัฒนาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการนำไปใช้จริง ความรับผิดชอบในการอนุมัติ และการสอบทานสินเชื่อได้รับอนุมัติอย่างเหมาะสมและชัดเจน มีการประเมินขั้นตอนการอนุมัติสินเชื่อ โดยหน่วยงานที่ไม่อยู่ภายใต้หน่วยงานที่อนุมัติสินเชื่ออย่างสม่ำเสมอ นโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวัด การติดตามและการควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิตกำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และนโยบายสินเชื่อที่กำหนดมีความสอดคล้องกับแผนการดำเนินธุรกิจและงบประมาณ

ระบบการวัดความเสี่ยง (Risk Measurement System)

1.พิจารณานโยบายและแผนกลยุทธ์ในการจำกัดความเสี่ยง และผลกระทบที่มีต่อสถาบันการเงิน โดยวิธีการที่สถาบันการเงินใช้ในการระบุความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้หรือคู่ค้าแต่ละราย สามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตของพอร์ตสินเชื่อได้ เพื่อที่จะสามารถระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง และการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อได้ ความถี่ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นไปอย่างเหมาะสมหรือไม่ พร้อมทั้งมีการทบทวนผลการวิเคราะห์กับเพดานความ

เสี่ยงที่กำหนดไว้ พิจารณาเทคนิคการวัดความเสี่ยง ว่ามีความเหมาะสมกับความซับซ้อน และระดับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมของสถาบันการเงิน และความสามารถของระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร ที่ใช้สนับสนุนความมีประสิทธิภาพของกระบวนการวัดความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน คณะกรรมการของสถาบันการเงินและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องสามารถสอดส่องดูแลได้

2.พิจารณาว่ากระบวนการวัดความเสี่ยงที่ฝ่ายสินเชื่อใช้แบบจำลองถูกสร้างโดยใช้ข้อมูลอย่างเพียงพอหรือไม่ ได้มีการนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อมาวิเคราะห์ และใช้ในการพัฒนาแบบจำลองหรือไม่ รูปแบบของบบจำลองเป็นอย่างไร ฝ่ายจัดการเข้าใจองค์ประกอบของแบบจำลองและพิจารณาเป้าหมายในการใช้แบบจำลอง ความถี่ของการทดสอบความถูกต้องของแบบจำลองการใช้สินเชื่อ และความเชื่อถือได้ของบริษัทผู้ขายแบบจำลอง

3.การจัดชั้นสินเชื่อและการประเมินคุณภาพของเงินให้สินเชื่อของสถาบันการเงินโดยพิจารณาหลักเกณฑ์การจัดชั้นสะท้อนถึงอันดับความเสี่ยงของลูกหนี้ มีการบันทึกหนี้สูญหรือผลขาดทุนไว้ที่หน่วยงานที่ดูแลลูกหนี้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการวิเคราะห์ความสามารถในการหาผลกำไร สามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบความเสี่ยงและผลตอบแทนได้ และให้ความสำคัญกับความเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงานของพนักงาน สำรองหนี้สูญ (Allowance for Loan and Less Losses) การจัดอันดับความเสี่ยงสะท้อนถึงการวิเคราะห์สำรองหนี้สูญของฝ่ายจัดการได้ถูกต้องหรือไม่ ทดสอบประมาณการขาดทุนจากสำรองหนี้สูญ ว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้หรือไม่ สรุปภาพรวมของระดับความเสี่ยง และทิศทางของความเสี่ยงด้านเครดิตกับระดับเงินสำรองหนี้สูญที่มีและความเพียงพอของเงินสำรองดังกล่าว ประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตที่ถูกกระทบจากระดับสำรองหนี้สูญที่มี และแผนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระดับสำรองหนี้สูญ

การติดตามและการรายงานความเสี่ยง (Risk Monitoring and Reporting)

1. พิจารณานโยบายและแผนกลยุทธ์ในเรื่องการติดตามและรายงานความเสี่ยงประเมินกระบวนการทบทวนนโยบายในการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้แน่ใจว่านโยบายจะสามารถปรับเปลี่ยนได้เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป เช่น การพบว่ามีความเสี่ยงมากในผลิตภัณฑ์หรือประเภทอุตสาหกรรมใด ประเมินระดับการทบทวนยอดเงินให้สินเชื่อที่ใกล้เคียงกับ Limits และมีการรายงานให้ผู้บริหารระดับสูงได้ทราบอย่างเพียงพอ รวมทั้งมีการดูแลอย่างใกล้ชิดหรือไม่

คณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงเปรียบเทียบเงินให้สินเชื่อจริงกับแผนงาน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ หรือไม่

1. ประเมินกระบวนการติดตาม หลักเกณฑ์และขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การประเมินราคาหลักประกัน ประเมินการบริหารสินเชื่อที่มีปัญหาว่ามีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารสินเชื่อที่มีปัญหาโดยเฉพาะ ประเมินหลักเกณฑ์การบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารสินเชื่อที่มีปัญหาโดยเฉพาะ ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พิจารณาหลักเกณฑ์ในการโอนเงินให้สินเชื่อไปยังหน่วยงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา (Work-Out Unit) ดูแลพิจารณาการแบ่งแยกพนักงานบริหารสินเชื่อมีปัญหาออกจากพนักงานพิจารณาสินเชื่อ พิจารณาการปฏิบัติงานตามแผนงานบริหารสินเชื่อที่มีปัญหา โดยเปรียบเทียบในด้านผลการปฏิบัติงานและระยะเวลาที่ใช้แต่ละขั้นตอน ประเมินว่ามีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เรียกเก็บหนี้โดยเฉพาะหรือไม่ ประเมินการดำเนินงานของหน่วยงานเรียกเก็บหนี้ ประเมินระบบข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการติดตามการปฏิบัติงาน การเรียกเก็บหนี้ อัตราของการเรียกเก็บหนี้ ค่าใช้จ่ายการเรียกเก็บหนี้ต่อจำนวนหนี้ที่เรียกเก็บได้ กลยุทธ์การเรียกเก็บหนี้ และรายงานหนี้ที่กลับมาเป็นหนี้จัดชั้น

2. การพิจารณาส่วนประกอบของพอร์ตสินเชื่อ ผู้บริหารให้ความสนใจการกระจุกตัวของสินเชื่อ (Concentration) อย่างใกล้ชิดหรือไม่ มีการกำหนดวงเงินสินเชื่อที่ยอมให้กระจุกตัวหรือไม่ และความเหมาะสมของวงเงินที่กระจุกตัว มีการกำหนดดัชนีที่ใช้บ่งชี้การกระจุกตัวของพอร์ตหรือไม่ ถ้ามี มีการติดตามอย่างสม่ำเสมอหรือไม่

การควบคุมความเสี่ยงและการกำหนดเพดานความเสี่ยง (Risk Control and Limits)

1. พิจารณานโยบายและแผนการดำเนินกลยุทธ์ ประเมินความเหมาะสมของนโยบายต่อการเปลี่ยนแปลงแผนการให้สินเชื่อ (ตัวอย่างเช่น การขยายสินเชื่อไปยังธุรกิจใหม่ๆ หรือการเสนอธุรกรรมใหม่ ๆ สู่ตลาด) มีการกำหนด Limit ไว้อย่างชัดเจนและสมเหตุสมผลหรือไม่ ผู้ตรวจสอบต้องประเมินวิธีการวัด Limit (ว่ามีการพิจารณาความเสี่ยงต่อเงินกองทุนและรายได้หรือไม่ และพิจารณาผลกระทบต่อสถาบันการเงินหากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจริงอยู่ในระดับที่เกินกว่า Limit ที่กำหนด) ทบทวนวัตถุประสงค์และกระบวนการที่ใช้ในการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของผู้บริหาร

2. ประเมินกระบวนการควบคุมความเสี่ยง ประเมินกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงแผนสินเชื่อ โดยพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงแผนหรือไม่ และวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อแผนสินเชื่อ ประเมินว่าสถาบันการเงินใช้แนวทางการพิจารณาสินเชื่อในการกำหนด limit หรือไม่ และประเมินความสอดคล้องของแนวทางดังกล่าวนโยบายสินเชื่อและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ต้องแน่ใจว่ายอดคงค้างเกี่ยวกับเครดิตทั้งหมด (รายการนอกงบดุล, ภาระผูกพันในภายหน้า เป็นต้น) ได้ถูกรวมอยู่ในบัญชีของลูกหนี้ทั้งหมดแล้ว ประเมินว่าสายการรายงานก่อให้เกิดการสื่อสารอย่างเปิดเผย และขจัดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

3. ประเมินนโยบายการกำหนดจำนวนคงค้างสูงสุดของสินเชื่อแต่ละประเภทโดยพิจารณาว่าได้คำนึงถึงความสัมพันธ์กับอันดับความเสี่ยง สภาพทางภูมิศาสตร์ (Geography) ประเภทของผลิตภัณฑ์ ระยะเวลาที่ครบกำหนด ประเภทของหลักประกัน ประเภทของอุตสาหกรรม จำนวนสูงสุดของเงินให้สินเชื่อที่กำหนดตามกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติภายใน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ดลยา ไชยวงศ์ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบ โดยผู้สอบบัญชีภายนอกและผู้ตรวจสอบบัญชีภายใน พบว่าวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชี เพื่อแสดงความเห็นว่างบการเงินถูกต้องและเชื่อถือได้ต่อบุคคลภายในและภายนอกองค์กร ส่วนของผู้ตรวจสอบภายในเพื่อช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อการควบคุมภายในที่ดี ขอบเขตในการตรวจสอบ จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบเหมือนกัน คือ ขอบเขตในการตรวจสอบเท่ากัน ความรับผิดชอบต่อลูกค้าหรือต่อองค์กรไม่ให้มีการทุจริต แต่ส่วนที่ต่างกัน ผู้ตรวจสอบภายนอกต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ประเภทงานผู้ตรวจสอบภายนอกตรวจสอบเฉพาะด้านการเงิน ส่วนผู้ตรวจสอบภายในต้องตรวจสอบด้านการเงิน การปฏิบัติงาน และการบริหาร ขั้นตอนการวางแผน ผู้ตรวจสอบภายนอกต้องทำความเข้าใจในธุรกิจ วิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อวางแผนในการตรวจสอบความเสี่ยง สุดท้ายการรายงานผลการตรวจสอบ และของผู้ตรวจสอบภายในไม่เหมือนกัน

วัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารแห่งประเทศไทย[1]

1. เพื่อระบุระดับของความเสี่ยงและทิศทางของความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ ตราสารอนุพันธ์ และรายการนอกงบดุล
2. เพื่อพิจารณาคุณภาพในการบริหารความเสี่ยงของพอร์ตสินเชื่อ และระบุข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไข
3. เพื่อพิจารณาบทบาทของคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคาร
4. เพื่อพิจารณาว่านโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติการ ระบบข้อมูลเพื่อการบริหารมีความเพียงพอ
5. เพื่อประเมินการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอนการให้กู้ยืม
6. เพื่อพิจารณาแก้ไขเมื่อมีข้อบกพร่องตามการควบคุมภายใน หรือฝ่าฝืนกฎระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย

---

[1] ธนาคารแห่งประเทศไทย. **เอกสารประเมินความเสี่ยงด้านเครดิต,** 2544. หน้า 43.